

HELSINGBORG

2023-08-15
RIKTLINJER
DNR: 00067/2023
SID 1(16)

Riktlinjer för konstgräsplaner i Helsingborgs stad

PROGRAM

PLAN

POLICY

RIKTLINJER

Helsingborgs stads styrdokument

Aktiverande

syftar till förändring och utveckling

PROGRAM – anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar

PLAN – anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar

Normerande

reglerar befintlig verksamhet och vårt förhållningsätt till en given situation

POLICY – anger principer och vägledning

RIKTLINJE – anger absoluta gränser och ska-krav

Beslutat av: Miljönämnden

Datum: 25 oktober 2018

Reviderat: 24 augusti 2023, § 45

Dokumentet gäller för: Alla nämnder, förvaltningar och bolag

Dokumentansvarig: Miljöförvaltningen, avdelningen för miljö- och hälsoskyddstillsyn

1 Inledning	5
1.1 Syfte	5
1.2 Mål.....	6
1.3 Andra ytor med konstgräs.....	6
2 Bakgrund	6
2.1 Vad är mikroplast?	6
2.2 Varför är mikroplaster ett miljöproblem?.....	6
2.3 Hur sprids mikroplaster från konstgräsplaner?	7
2.4 Underlag till riktlinjerna.....	7
3 Erfarenheter från de senaste fyra åren	8
4 Material- och teknikutveckling.....	9
5 Behovsprövning inför om- och nyanläggning.....	9
6 Upphandling	9
6.1 Inför inköp.....	9
6.2 Krav vid upphandling.....	9
6.3 Uppföljning av krav.....	10
7 Hantering av vatten från konstgräsplaner	10
8 Nyanläggning och omläggning av en konstgräsplan.....	11
8.1 Fotbollsförbundets rekommendationer vid nyanläggning.....	11
8.2 Konstruktion	11
8.3 Bygglov.....	12
8.4 VA-anmälan	12
8.5 Dokumentation	12
8.6 Konstgräsplaner är miljöfarlig verksamhet	12
8.6.1 Verksamhetsutövarens ansvar enligt miljöbalken	13

8.6.2	Använda återvunnet material.....	13
8.6.3	Ansvar vid miljöpåverkan.....	13
9	Skötsel och underhåll av konstgräsplaner	14
9.1	Egenkontroll	14
9.2	Övriga administrativa uppgifter	15
10	Hantering av uttjänt material	15
10.1	Bästa möjliga teknik	16
11	Kommunikation	16
12	Ansvar och uppföljning.....	16

1 Inledning

Mikroplaster finns numera i världens alla hav och utgör där ett stort miljöproblem. Plastpartiklar kan innehålla giftiga ämnen och kan även binda sig till gifter som finns i vattnet. När vattenlevande djur och fiskar sedan äter plastpartiklarna får de i sig gifterna. Partiklarna kan även genom sin form och storlek orsaka skador på inre organ. Om djur och fiskar får i sig för mycket plastpartiklar kan det dessutom leda till näringsbrist på grund av att de äter mindre av riktig mat.

En stor källa till mikroplaster är konstgräsplaner. Därför fick miljönämnden i Helsingborgs stad under 2017 i uppdrag av kommunfullmäktige att ta fram riktlinjer för att minska miljöpåverkan från nya och befintliga konstgräsplaner. Uppdraget omfattade inte eventuell hälsopåverkan från materialen i konstgräsplaner.

Uppdraget från kommunfullmäktige skulle genomföras i samverkan med idrotts- och fritidsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, kommunstyrelsen och NSVA, vilka även varit delaktiga i arbetet med denna revidering.

Riktlinjerna ska enligt första versionen, beslutad den 25 oktober 2018, revideras minst en gång varje mandatperiod eller vid behov. Detta är den första reviderade versionen.

1.1 Syfte

Syftet med riktlinjerna är att minska miljöpåverkan från konstgräsplaner när det gäller spridning av mikroplaster. Då uppdraget är skrivet så att det gäller att "minska miljöpåverkan" har inte hälsoaspekter inkluderats i riktlinjerna.

Genom Helsingborgs stads livskvalitetsprogram arbetar vi för att främja miljö och folkhälsa i staden. Livskvalitetsprogrammet utgår från Agenda 2030 som verkar för varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. En av viljeinriktningarna i programmet innebär att staden ska främja livslång aktivitet och i förlängningen idrotten. Fotboll är en stor idrott i Helsingborg och en viktig del av stadens identitet. Konstgräsplanerna används av fotbollsklubbar inom staden, men utgör även en viktig funktion för spontanidrotten, och bidrar till att dessa aktiviteter kan pågå under hela året.

Riktlinjerna är framtagna som stöd för alla verksamhetsutövare som arbetar med konstgräsplaner i Helsingborgs stad. Riktlinjerna sammanfattar de lagar, regler och råd som omfattar nyanläggning, omläggning samt skötsel och underhåll av konstgräsplaner. Idrotts- och fritidsnämnden är att betrakta som övergripande verksamhetsutövare då de är beställare av stadens konstgräsplaner. Andra beställare av konstgräs till allmänna grönytor eller lekplatser kan vara stadsbyggnadsnämnden eller barn- och utbildningsnämnden. Utöver detta kan i vissa fall privata aktörer, entreprenörer, fotbollsklubbar och fastighetsnämnden anses vara verksamhetsutövare. Bedömning görs i varje enskilt fall.

1.2 Mål

Helsingborgs stad vill främja idrotten och söker lösningar där konstgräsplaner ger en så liten miljöpåverkan som möjligt. Våra mål är

- att konstgräsplaners spridning av mikroplaster ska minimeras till år 2025, utan att påverka möjligheten att spela fotboll, och den livskvalitet som det innebär och
- att vårt arbete ska bidra till att påverka den tekniska utvecklingen av nya miljövänliga material till konstgräsplaner.

1.3 Andra ytor med konstgräs

I Helsingborg finns det mindre konstgräsytor med sandfyllning på lekplatser och utegym. Eftersom inga gummigranulat används är det bara slitage av själva "grässtråna" som leder till mikroplaster, och då ytorna är små innebär detta endast en marginell påverkan på omgivningen, med tanke på alla övriga källor till mikroplaster.

För lekplatser finns krav gällande säkerhet, fallskydd och tillgänglighetsanpassning, och för att leva upp till detta krävs ett underlag som kan tillgodose kraven. Då dessa ytor är relativt små och inte innehåller granulat undantas lekytorna från dessa riktlinjer.

Stadsbyggnadsförvaltningen har inte anlagt några gummiytor på allmän platsmark de senaste åren.

2 Bakgrund

2.1 Vad är mikroplast?

Det finns ingen enhetlig storleksdefinition av mikroplast i dagsläget men oftast menas fasta bitar av plast eller gummi som är mindre än fem millimeter. Naturvårdsverkets definition är partiklar mellan 1 nanometer och 5 millimeter. Mikroplast delas upp i primär och sekundär mikroplast. Primär mikroplast tillverkas redan från början som små pellets, korn eller annan form. Sekundär mikroplast bildas oavsiktligt när plastmaterial nöts, slits eller fragmenteras.

2.2 Varför är mikroplaster ett miljöproblem?

I våra hav flyter det runt mer än 150 miljoner ton plast. Varje år ökar mängden plast med mellan 5 och 13 miljoner ton och beroende på typ av plast, temperatur och exponering för solljus kan nedbrytningen ta flera hundra år.

Några anledningar till att mikroplaster utgör ett miljöproblem är att:

- Djur äter mikroplaster och blir mätta utan att få i sig näring, vilket kan leda till att de svälter ihjäl eller får problem med matsmältningen.

- När mikroplaster hamnar i vatten kan de dra till sig giftiga ämnen som redan har släppts ut i naturen. När djur sedan äter mikroplasterna får de i sig de giftiga ämnena.
- Mikroplaster bryts inte ned i naturen.
- Vid tillverkning av plast och gummi tillsätts kemikalier, bland annat för att göra plasten mer hållbar och skydda den från att brytas ner. Exempel på tillsatser i plast är antioxidanter, stabilisatorer, mjukgörare och färg. Dessa ämnen kan avges från plasten och sprida sig till omgivningen.

Idag finns det stora kunskapsluckor om hur människor och miljön påverkas av mikroplast. Det är därför viktigt med ytterligare studier för att fastställa de långsiktiga effekterna. Åtgärder för att minimera utsläpp av mikroplaster motiveras av försiktighetsprincipen och miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

2.3 Hur sprids mikroplaster från konstgräsplaner?

Konstgräsplaner består av flera lager där olika lager kan bidra till spridning av mikroplaster på olika sätt. Fyllnadsmaterialet består oftast av små granuler av plast eller gummi, som i sig utgör primära mikroplaster. Granulerna kan även nötas och ge upphov till sekundära mikroplaster. Ytterligare källor till sekundära mikroplaster är sviktpads (som används för bättre svikt i konstgräsplanen) och själva konstgräset ("grässtråna").

Mikroplaster sprids från planerna vid nederbörd, vind, skötsel och underhåll samt via spelarnas och åskådarnas kläder och skor. Spridningen av mikroplaster i vattenmiljön beror till stor del på huruvida mikroplaster flyter eller sjunker i vatten. Detta beror i sin tur bland annat på vattnets salthalt, strömmar och mikroplastens densitet. Enligt Svenska Miljöinstitutet (IVL) var konstgräsplaner år 2016 den näst största spridningskällan av mikroplaster.

2.4 Underlag till riktlinjerna

Som underlag till riktlinjerna har arbetsgruppen utgått från Naturvårdsverkets "Vägledning om konstgräsplaner" (naturvardsverket.se, 1 januari 2023), Kemikalieinspektionens "Konstgräsplaner och fallskydd" (kemi.se, 28 november 2022), Svenska fotbollsförbundets "Rekommendationer för anläggning av konstgräsplaner" (2020-01-17), och "Rekommendationer för drift och skötsel av konstgräsplaner" (2021-02-09). Inför framtagandet av riktlinjerna under 2017 ingick även andra kommuners riktlinjer, ett antal examensarbeten, forskningsrapporter, informationsmaterial från vattenråd samt rapporter från Svenska Miljöinstitutet (IVL) i underlaget.

3 Erfarenheter från de senaste fyra åren

I Helsingborg finns tretton fullstora och tre mindre konstgräsplaner, med fyllnadsmaterial bestående av antingen SBR, TPE, EPDM eller R-EPDM. Alla planer är utomhus och det finns i nuläget inga planer på att anlägga konstgräsplaner inomhus.

Vid nyanläggning behövs 14 kg granulat per kvadratmeter, totalt 112 ton, då en plan är cirka 8000 kvadratmeter. Både sand och granulat återanvänds så långt möjligt, men komplettering med granulat behövs också. Varje år köps i genomsnitt 5-10 ton nytt fyllnadsmaterial in. I tabellen nedan visas tillförd mängd granulat under åren 2014 till 2022, totalt 140 ton.

SBR = styren-butadiengummi, tillverkas av återvunna bildäck
TPE = termoplastiska elastomerer, nytillverkat
EPDM = etenpropen dienmonomer, nytillverkat
R-EPDM = återvunnet vulkaniserat industrigummi

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tillförd mängd granulat (ton)	50	40	0	0	20	0	0	20	10

De tre vintrarna före 2014 var snöiga vilket medförde att mer granulat spreds från planerna och en större mängd behövde tillföras år 2014 och 2015. Sedan dess har hanteringen förbättrats, med bland annat silar i brunnar och bättre snöupplag, vilket innebär att granulaten kan samlas upp och återanvändas i större utsträckning. Mängderna inköpt fyllnadsmaterial har därför minskat betydligt.

I samband med att den första versionen av riktlinjerna togs fram ändrade skol- och fritidsförvaltningen sina skötselrutiner. Genom att minska borstningen och öka harvningen kunde förflyttningen av granulat minskas både på och bort från planerna. På så sätt minskade även behovet av att tillsätta nytt granulat. Rutinerna vid snöskottning förbättrades så att förlusten av granulat minskade även vid detta moment och filter för uppsamling av granulat installerades i alla brunnar i anslutning till konstgräsplanerna. Ytterligare en förändring var att skapa stationer för att borsta av granulat från kläder och skor, men tyvärr missbrukas dessa ofta och borstar och annan utrustning försvinner.

4 Material- och teknikutveckling

Kommunala verksamhetsutövare ska, tillsammans med andra intressenter, aktivt bidra till att:

- utveckla material och tekniker för att hitta alternativ till gummigranulat,
- minimera riskerna för spridning av mikroplaster och farliga kemikalier till omgivningen, samt
- förbättra återanvändning och återvinning av uttjänta konstgräsplaner.

5 Behovsprövning inför om- och nyanläggning

Som ett led i att minska miljöpåverkan från konstgräsplaner behöver verksamhetsutövaren först undersöka om det finns ett behov av en ny konstgräsplan. Detta gäller även vid önskemål om byte från grus eller gräs till konstgräs. För att ett behov av ytterligare konstgräsplan ska anses föreligga ska utredningen visa att befintliga spelbara ytor i berört upptagningsområde uppfyller minimikravet.

Minimikravet är att befintliga spelbara ytor redan utnyttjas under minst 80 procent av tiden under vardagar mellan klockan 16.30 och 21.30.

6 Upphandling

För att minimera miljöpåverkan från mikroplaster och farliga ämnen ställs det inom Helsingborgs stad hållbarhetskrav vid upphandling. Dessa gäller för nya konstgräsplaner och material till befintliga konstgräsplaner.

6.1 Inför inköp

Första steget är att klargöra vad anläggningen ska användas till. Därefter är det dags att fundera på material, konstruktion och andra relevanta frågor. Ta hjälp av [Svenska Fotbollförbundets material](#), eller nyare material från förbundet.

Redan vid inköp ska verksamhetsutövaren ha en plan för hur planen ska hanteras när den är uttjänt. Se vidare under avsnitt 10.

Använd [upphandlingsguiden](#) från Beställargrupp Konstgräs.

6.2 Krav vid upphandling

Följande gäller för produkter och material som Helsingborgs stad upphandlar:

- De ska inte innehålla ämnen som klassas som utfasningsämne enligt Kemikalieinspektionen. Ämnen som klassas som prioriterade riskminskningsämnen ska minimeras.

- De ska inte innehålla ämnen som finns upptagna på gällande kandidatförteckning (artikel 59 i Förordning (EG) nr 1907/2006 om Registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach)) i halter över 0,1 viktsprocent (1000 mg/kg) per ämne och enskild del.
- Byggvarudeklarationer och/eller säkerhetsdatablad ska finnas för de material och kemiska produkter som används för att konstruera en konstgräsplan.
- Fyllnadsmaterial ska i första hand utgöras av naturmaterial som kan brytas ned i naturen eller annat material som ur miljöhänseende kan anses ha mycket goda egenskaper.
- Vid val av fyllnadsmaterial ska materialens spelegenskaper beaktas.
- Granulat och täckmaterial som används som fyllnadsmaterial i konstgräsplaner, eller i lös form på lekplatser eller i idrottsrelaterade tillämpningar, får inte innehålla mer än 20 mg/kg (0,002 viktprocent) av summan av åtta specifika polycykliska aromatiska kolväten (PAH). Materialet ska vara märkt med ett unikt identifieringsnummer för partiet. (REACH-förordningen 2006/1907/EC (konsoliderad med senare tillägg))
- När en konstgräsplan eller dess fyllnadsmaterial är uttjänt ska det säkerställas att kasserat material och avfall hanteras enligt gällande lagstiftning, avfallsförordning (2020:614), samt enligt eventuella anvisningar i den enskilda upphandlingen.

6.3 Uppföljning av krav

Följande gäller för produkter och material som Helsingborgs stad upphandlar:

- Krav som ställs på ingående ämnen och material ska följas upp.
- Dokument som verifierar kraven ska begäras in.

7 Hantering av vatten från konstgräsplaner

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp (NSVA) ansvarar för Helsingborgs stads försörjning av vatten och avlopp (VA). Enligt de allmänna bestämmelserna för vatten- och avloppsanläggningar (ABVA) bestämmer NSVA villkoren för utsläpp till spill- och dagvattennätet. NSVA är inte skyldiga att ta emot dag- eller dränvatten från en fastighet om hanteringen kan tillgodoses bättre på annat sätt, till exempel genom markinfiltration.

Helsingborgs stad och NSVA har tagit fram en dagvattenplan och en dagvattenpolicy. Även dessa dokument ska följas vid anläggande eller omläggning av konstgräsplaner. I

dagvattenpolicyn anges att föroreningar i dagvatten ska begränsas vid källan, vilket innebär att verksamhetsutövaren ska vidta förebyggande åtgärder som säkerställer att till exempel mikroplaster inte når kommunalt dagvattennät.

NSVA ansvarar för dag- och dränvatten efter förbindelsepunkten¹ där fastighetsägarens rörsystem kopplas samman med det allmänna ledningsnätet. Vattnet får vid förbindelsepunkten inte ha negativ påverkan på den vattenrecipient som slutligen tar emot vattnet.

8 Nyanläggning och omläggning av en konstgräsplan

Omläggning innebär byte av underlag på en befintlig fotbollsplan. Det kan vara omläggning från grus eller naturgräs till konstgräsmatta. Det kan även vara byte av konstgräsmatta på en befintlig konstgräsplan.

8.1 Fotbollsförbundets rekommendationer vid nyanläggning

Vid nyanläggning av en konstgräsplan ska SvFFs "[Rekommendationer för anläggning av konstgräsplaner](#)" (daterad den 17 januari 2020 eller senare version) **tillämpas tillsammans med dessa riktlinjer.**

Särskilt viktigt är att ledningar för dränage och avledning av ytvatten leds till en brunn där en eventuell rening kan placeras. Kvaliteten på dagvattnet kan då kontrolleras innan det avleds till dagvattensystem alternativt den recipient som tar emot vattnet.

Det är viktigt att det i ett tidigt skede av planeringen reserveras en tillräckligt stor yta för konstgräsplanen så att skötsel och underhåll av planen kan fungera ändamålsenligt. Detta kan kopplas till miljöbalkens lokaliseringsprincip som säger att platsen ska vara lämplig för den anläggning som planeras där. Ytor kring planen ska vara så stora att det är möjligt att hantera de snömängder som kan komma under vintrarna. Vad som är tillräckligt stor yta och var den placeras i förhållande till spelplanens utformning är en fråga som behöver ses över specifikt vid varje nytt projekt.

8.2 Konstruktion

Konstgräsplanen ska konstrueras på ett sätt som bidrar till att minimera spridningen av mikroplaster och underlättar en ändamålsenlig skötsel.

Alla brunnar i nära anslutning till planen ska ha silar för uppsamling av fyllnadsmaterial som följer med nederbörden.

Andra möjliga konstruktioner kan till exempel vara (men är inte begränsade till):

¹ Den punkt där ansvaret övergår från verksamhetsutövaren till NSVA.

- Leda allt dagvatten från brunnarna till en gemensam punkt, där det kan installeras sandfilter för att filtrera bort det material som tar sig igenom filtren i brunnarna.
- L-stöd/sarg ut mot omgivande mark för att hindra fyllnadsmaterialet från att spridas vidare ut från konstgräsytan.
- Borststationer vid in/utgångar, som de som varit på planen måste passera för att komma ut från planområdet.
- Anlägga en konstgräsyta särskilt avsedd för att lägga upp snö. Ytan kan även användas som uppvärmningsyta när det är barmark.
- Låta ytorna närmast runtomkring planen bestå av konstgräs.

8.3 Bygglov

Bygglov krävs för att anordna, flytta eller väsentligt ändra en idrottsplats. En idrottsplats är en anordnad plats för sport och idrott, till exempel en konstgräsplan. Det är verksamhetsutövarens ansvar att ta reda på om bygglov krävs vid nyanläggning eller omläggning. Bygglov skickas på remiss till bland annat miljöförvaltningen och NSVA. Bygglov kräver alltid en VA-anmälan, se stycke 8.4.

Vid omläggning av befintlig fotbollsplan till konstgräsplan krävs inget bygglov.

8.4 VA-anmälan

När en konstgräsplan ska läggas om eller genomgå andra förändringar som kan påverka VA-installationen ska en VA-anmälan göras till NSVA, för att NSVA ska kunna bedöma påverkan på det kommunala VA-nätet. Det gäller även när en fotbollsplan av annat material görs om till en konstgräsplan.

Ritningar och förslag på lösningar ska godkännas av NSVA, även om ändringen inte kräver bygglov. Mer information och e-tjänst för VA-anmälan finns på nsva.se.

8.5 Dokumentation

Ritningar som beskriver hur konstgräsplanen faktiskt har byggts, så kallade relationshandlingar, ska sparas av konstgräsplanens beställare.

Relationshandlingarna kan skilja sig från ursprungliga bygghandlingar. Det är viktigt att alla avsteg från ursprungliga bygghandlingar antecknas och att ritningar ritas om vid behov. Fotodokumentation är ett bra komplement till övrig dokumentation.

8.6 Konstgräsplaner är miljöfarlig verksamhet

En konstgräsplan är, enligt Naturvårdsverkets och miljönämndens bedömning, en miljöfarlig verksamhet, eftersom den riskerar att sprida fyllnadsmaterial till omgivande miljö. Det finns i nuläget inget krav på anmälan eller tillstånd för att få anlägga en konstgräsplan. Alla verksamheter som kan ha en påverkan på hälsa och/eller miljö omfattas dock av miljöbalkens bestämmelser. Därför är det viktigt att i ett tidigt skede ta kontakt med miljöförvaltningen, eftersom miljöförvaltningen kan ställa krav på utformningen av planen och på skötsel och underhåll.

Leverantören av en produkt ska informera sina kunder om eventuella risker och vilka försiktighetsmått som måste vidtas. Därför behövs även en dialog med leverantören kring produktens innehåll.

Lagstiftningen kring kemikalieinnehåll respektive användning av avfall och biprodukter för anläggningsändamål är komplex och omfattande. Ta därför alltid hjälp av miljöförvaltningen vid bedömning av vilka bestämmelser som är tillämpliga för olika material.

8.6.1 Verksamhetsutövarens ansvar enligt miljöbalken

Verksamhetsutövaren för konstgräsplaner ska:

- Skaffa sig nödvändig kunskap för att skydda människors hälsa och miljön från negativa konsekvenser från verksamheten (2 kap. 2 § miljöbalken).
- Utföra försiktighetsåtgärder samt använda bästa möjliga teknik vilket till exempel kan innebära att anläggningen ska vara utformad på ett sätt som så långt som möjligt förhindrar påverkan på miljön (2 kap. 3 § miljöbalken).
- Undvika användning av kemiska produkter som kan innebära risk för människors hälsa eller miljön om det är möjligt att ersätta dem med produkter som är mindre farliga (2 kap. 4 § miljöbalken).
- Enligt hushållningsprincipen (2 kap. 5 § miljöbalken) minska mängden avfall, minska mängden skadliga ämnen i material och produkter samt återvinna avfall.
- Välja en plats för konstgräsplanen som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön (2 kap. 6 § miljöbalken).

8.6.2 Använda återvunnet material

Återvunna material kan klassas som avfall och omfattas i så fall av både avfalls- och kemikalielagstiftningen. Om inte leverantören kan uppge relevanta egenskaper för avfallet ska verksamhetsutövaren undersöka avfallet genom analyser.

Ett material kan även klassas som biprodukt istället för avfall, om det uppkommer i samband med annan produktion.

Anmälan eller tillstånd krävs i de fall återvunna material ska användas på en konstgräsplan.

8.6.3 Ansvar vid miljöpåverkan

Användning av fyllnadsmaterial i form av SBR, TPE, EPDM och R-EPDM i konstgräsplaner kan medföra att miljön förorenas. Detta kan eventuellt även gälla för

framtida nya material. Alla som driver en konstgräsplan som medfört skada eller störning på miljön ansvarar för att åtgärda skadan eller störningen.

9 Skötsel och underhåll av konstgräsplaner

Vid löpande skötsel av en befintlig konstgräsplan är det viktigt att vidta åtgärder och försiktighetsmått för att minska svinn av fyllnadsmaterial. Vid påfyllning av fyllnadsmaterial ska det ur miljösynpunkt lämpligaste materialet väljas, se vidare under avsnitt 6.2. Utöver detta ska tillverkarens, leverantörens och Svenska Fotbollförbundets (SvFF) skötselråd följas.

Verksamhetsutövare ska försäkra sig om att skötsel och underhåll utförs av personal som genomgått SvFFs steg 1-utbildning för skötsel av konstgräs, samt att utbildningen förnyas vid behov.

Skötsel och underhåll ska utföras enligt SvFF:s ["Rekommendationer för drift och skötsel av konstgräsplaner"](#) (daterad den 9 februari 2021 eller senare version).

Utöver det gäller att:

- Silar i alla dagvattenbrunnar runt en plan ska kontrolleras efter varje tillfälle då skötsel och/eller underhållsarbete har bedrivits på planen. Vid behov ska tömning av filtren göras.
- Tömningar av filter i dagvattenbrunnar och annan egenkontroll ska schemaläggas. Intervallen anpassas till behovet på respektive plan.
- Det ska finnas möjlighet för spelarna att borsta av kläder och tömma skor innan de lämnar planen.

9.1 Egenkontroll

Egenkontroll innebär att verksamhetsutövaren regelbundet ska kontrollera verksamheten och dess påverkan på miljön. Verksamhetsutövaren ska fortlöpande vidta lämpliga åtgärder för att undvika att mikroplaster sprids till naturen och omgivningen.

Egenkontrollen ska dokumenteras skriftligt och bör innehålla:

- Ansvarsfördelning med utpekade ansvariga
- Rutiner för skötsel och underhåll av utrustning, planen, dagvattenbrunnar och kringtor.
- Checklista där genomförda uppgifter noteras/bockas av.
- Dokumentation av hanteringen av fyllnadsmaterial (till exempel var, när och hur mycket material som läggs ut, inköp och återanvändning.)

9.2 Övriga administrativa uppgifter

Verksamhetsutövaren för konstgräsplaner ska:

- Sammanställa följande information om varje konstgräsplan:
 - nyttjandegrad,
 - skötsel och underhåll,
 - behov av skyddsåtgärder för vattendrag, hav eller sjö som tar emot dag- och ytvatten från konstgräsplanen anges.
- Årligen se över prioriteringsordningen för skyddsåtgärder. Prioriteringen ska utgå från känsligheten på den recipient som tar emot dag- eller ytvattnet. IVLs kartläggning av fyllnadsmaterialets spridningsvägar ska ligga till grund för arbetet.
- Ta fram och distribuera informationsmaterial till de aktiva som använder planerna, där följande framgår:
 - De regler för att minska spridning av mikroplaster som gäller på den aktuella planen,
 - vad de aktiva kan bidra med,
 - var det finns uppsamlingsmöjligheter för fyllnadsmaterial, till exempel vid duschar eller avborstningsytor.
- Säkerställa att företag som omhändertar avfallet från konstgräsplanerna gör det på ett sätt som överensstämmer med dessa riktlinjer och gällande avtal.

10 Hantering av uttjänt material

Uttjänta beståndsdelar ska omhändertaras och återanvändas, alternativt återvinnas, i enlighet med gällande lagstiftning, aktuella avtal samt dessa riktlinjer. Att återanvända eller återvinna material innebär en miljönytta då nytillverkningen minskar. Miljönytta skapas också genom att fasa ut material som innehåller farliga ämnen. I det sammanhanget är det viktigt att *inte* återanvända sådana material, för att undvika att de fortsätter cirkulera i samhället.

När konstgräsmattans tekniska livslängd är slut antas konstgräset släppa mikroplaster i högre grad än tidigare. Helsingborgs stad arbetar för att minska exponeringen av kemikalier i barnens vardag, det är därför olämpligt att använda de utslitna mattorna på skolgårdar som ska locka barn och unga till rörelse. Konstgräsmattan ska istället anses vara uttjänt och hanteras som ett avfall.

10.1 Bästa möjliga teknik

När en konstgräsmatta kasseras ska materialen i möjligaste mån skiljas åt. För varje material ska en bedömning göras av hur det bäst ska hanteras. Ett material ska i första hand återanvändas, i andra hand materialåtervinnas och i sista hand gå till energiutvinning. Samma prioritering gäller när endast enskilda delar, som fyllnadsmaterial, sviktpad eller sand, byts ut.

Då utvecklingen på området hela tiden går framåt och möjligheterna förändras, innehåller dessa riktlinjer inga specifika krav eller rekommendationer. Metod- och teknikutveckling pågår hos många intressenter, för att separera, rengöra och återanvända de ingående materialen. Återanvändning är en viktig del för att minska vår användning av jordens resurser.

Verksamhetsutövaren ska därför, i god tid innan en plan behöver kasseras, informera sig om vad som vid tidpunkten är bästa möjliga tekniker för återanvändning och återvinning, för de olika ingående delarna av konstgräsmattan. De, vid tidpunkten, miljömässigt bästa teknikerna ska användas i möjligaste mån.

11 Kommunikation

Verksamhetsutövaren ska informera anställda i staden, konsulter, skötsel- och underhållspersonal, föreningar samt aktiva om dessa riktlinjer. Riktlinjerna ska kommuniceras till fotbollsklubbar inom staden där bland annat skötsel- och underhållspersonal samt tränare förväntas ta del av och följa dem. Det är viktigt att informationen anpassas till mottagaren och verksamhetsutövaren behöver därför utforma olika informationsmaterial för olika målgrupper.

Ansvariga inom de föreningar som använder konstgräsplanerna ska föra vidare informationen till spelare, föräldrar, tränare och andra som befinner sig på eller i närheten av planerna.

12 Ansvar och uppföljning

Samtliga förvaltningar och kommunala bolag i staden ansvarar för att följa dessa riktlinjer.

Material och tekniker utvecklas hela tiden. Därför är det viktigt att upphandlare, drift- och skötselansvariga samt tillsynsmyndigheten kontinuerligt följer utvecklingen.

Miljöförvaltningen i Helsingborg är ansvarig för uppföljning av riktlinjerna. Revidering ska ske minst en gång per mandatperiod eller vid behov. I samband med revidering av riktlinjerna ska en omvärldsbevakning samt marknadsundersökning göras då både kunskapsuppbyggnad och teknikutvecklingen går snabbt inom detta område. I samband med revidering av riktlinjerna ska även material från Beställargrupp Konstgräs (Bekogr) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) beaktas.

